

Sõritsat võib pidada arstiteaduses tänapäeva ekspressionistiks. Kui maalikunstnikud kasutavad kunstiteose loomiseks värve ja pintsleid ning muusikud heli ja pille, siis Sõritsa ammutab elust kõike võnkeid tekitavat ja emotsioone esile kutsuvat ning süstib selle siis oma töösse, mis on väga auväärne ja härrasmehele igati kohane – uue elu loomine ja vahel ka selle ilmale aitamine. Moodsas mõttes ekspressionistlik jumal.

VANEMATE UTSITUSEL TOHTRIKS

Kuid Sõritsa läheb sõna “jumal” kuuldes silmanähtavalt endast välja, raputab kiiresti ja korduvalt pead ning lausub siis, et seda terminit tema puhul küll kasutada ei tohi.

“Inimesed arvavad, et oi, pooljumal jne. Aga kujutage ette, kui vähe me teame ja kui palju me ei tea. Kujutage ette meie esivanemaid, kes istuvad niudevöödega koopas ja arutavad, et kellel on nahast niudevöö, see on pooljumal. Inimestele meeldivad igasugused muinasjutud ja nad tahavad neid rakendada nii enda kui ka teiste elus,” räägib Sõritsa ning raputab veel kord pead.

Ometi oli just tema oma meeskonnaga Baltimaades esimene, kes 1990ndatel esimese katseklaasilapse ilmale aitas. Ühtlasi on ta praegu üks nõutumaid kunstliku viljastamisega tegelevaid arste. Kui mitte jumal, siis suurte oskustega nõutud mees igatahes.

Kõik see pole tema jaoks aga sõrmenipsuga või juhuse kaudu tulnud. Vastupidi. Andrei Sõritsa on sündinud Venemaal Kaasanis. Ta vanemad tulid Haapsallu elama ja panid poisi seal kooli. Kuna juuba Sõritsa isa oli arstiks saamisest unistanud, utsitas ta poega natuke tagant.

Sõritsa tegeles lapsena palju ka spordiga, eriti vehklemisega, mis sattus ta teele poolkogemata. Piltlikult öeldes kohtus ta veheldes oma praeguse abikaasaga. Et sport on üles ehitatud tulemuste jahtimisele, on see Sõritsale enda sõnul andnud juurde stressitaluvust ja eesmärgile pühendumise võimet. “Kõik, kes äris tegutsevad ja on spordiga kokku puutunud, taluvad stressi teistest paremini,” lausub Sõritsa.

Olulisimaks vanematelt saadud kaasavaraks peab ta oskust aega planeerida ning teadmist, et töötada ei saavuta midagi. “Nad õpetasid mulle, et elus on võimalik midagi korda saata ainult tööga. Kui sa midagi tahad, pead sellele pühendumata,” lausub Sõritsa oma Sangla tänaval asuvas kliinikus Elite, kus tal eraldi kabinetti enda jaoks ei ole.

Istume nimelt tema vastuvõtutoas, mille seinu ehivad beebipildid ja sirmi tagant piilub ultrahealiaparaadi monitor. Maja on ehitatud spetsiaalselt erakliiniku tarbeks. Inspiratsiooni selleks sai Sõritsa Vatikanist. “Selline hoone peab tekitama kohe emotsiooni, looma pildi millestki suursugusest,” räägib Sõritsa maja ehitamise tagamaadest ja lisab, et uue elu algus ju seda ometigi on.

asja, mida Andrei Sõritsa elu jooksul tegema peab:

- kasvatama poja
- ehitama maja
- istutama puu

Maja on tõesti suursugune, sel on Prantsuse stiilis aed, mida kaunistab skulptuur, rõdud, kaartrepid, lühtrid ja seintel Sõritsa abikaasa maalid. Tekitab küll emotsioone.

STARDIKAPITALIKS PANTI KOGU VARA

Sõritsa töötas pärast ülikooli lõpetamist Tartu Ülikooli Kliinikumis, õpetas ülikoolis tudengeid ja juurutas kunstlikus viljastamises uusi meetodeid. Kuna aga toona oli see teema veel lapsekingades, otsustas Sõritsa, et ei jää riigi järel ootama, vaid liigub ise edasi ja loob erakliiniku.

“Ülikooli kliinikus kukkus lagi piltlikult öeldes alla. Proovisime natuke seinu remontida, kuid linnaametnikud määrasid meile trahvi, sest tegemist oli ajaloolise hoonega ja pörandaid olid puudutanud ajaloolised professorid. Lätist või Leedust saabunud inimesed ei tahtnud olukorda nähes sinna ravile jääda,” meenutab Sõritsa naerdes.

Ta saab aru, et see polnudki tegelikult riigi prioriteet arendada kunstliku viljastamise valdkonda. “Miks peaks riik panema raha mingisse *start-up*-ettevõttesse,” nendib doktorist ettevõtja ootamatult malbelt. Peale hoone oli toona vaja ka korralikku aparatuuri.

Alguses loodi Lootuse Fond, mille abil hakati uuringuteks ja edasiseks tegevuseks raha koguma. “Pöördusin pankade poole, Eesti Telefon toetas meid ka,” kirjeldab Sõritsa kliiniku algusaega. Lõpuks müüs tema ema suvila maha ja ka mõni sõber paigutas oma raha kliinikusse. Sõritsa, kes tegi tol ajal tööd kindla palga eest dotsendina, pani panga ees panti kõik, mis perel hinge taga oli. Nii saadigi kokku ligi miljoni krooni.

“See oli toona küllaltki korralik stardikapital,” märgib Sõritsa, kelle head sõbrad aitasid leida kliinikule ka asukoha. Esimene erakliinik tuli Tähe tänavale.

SUNNIVIISILISELT ETTEVÕTJAKS

Alguses olid tööpäevad väga pikad või nagu ta ise ütleb – igavesed. Küsimusele, kui palju maksab üks katseklaasilaps, ei taha Andrei Sõritsa konkreetset vastust anda. Kui esimese konsultatsiooni hind on näiteks 120 eurot, siis edasine on kõik prognoosimine ja katsetamine.

“Saame teha ka 100%lise prognoosi. Anname garantii, et teatud aja pärast saab naine lapse või maksame kogu raha tagasi. See on nagu kindlustus. Kui on aga näha, et inimese šanss läheb liiga kalliks, siis pole mõtet teda kindlustada ja tema peale ressursi kulutada. See ei kata kulutusi,” räägib Sõritsa programmi toimimise põhimõttest.

Tema abiga on saanud elu ligi tuhat ilmakodanikku. Teatud määral katab kunstliku viljastamise

kulu riik, kuid teine osa on tasuline. Pealegi, kui on vaja teha keerulisi uuringuid, maksab see lisaraha. “See on umbes 150 siirdamist haigekassa kulul ja siis veel 150 lisaks,” toob Sõritsa näite. Selle teise 150 siirdamise patsientide hulgas on välismaalasi, keda peibutavad siinsed seadused.

“Meil on kliente Venetsueelast, USAst, Filipiinidelt, Islandilt ja Afganistanist. Peamiselt aga tulevad väliskliendid Soomest, Rootsist, Venemaalt ja Baltimaadest,” lisab Sõritsa.

Skandinaavias võeti vastu seadus, et doonorlus pole anonüümne. Inimene võib olla doonor, kuid laps saab temast teada ja tema saab ka lapsega kohutada. Doonoril rahalisi kohustusi pole. Eestis on doonorlus anonüümne. “Kunstlik viljastamine on nagu loterii. Aga kui ei mängi, siis pole ju lootustki võita,” nendib arst.

Peale üldise majanduse on rootslased ja soomlased meist ees ka meditsiinis. Samas käivad nad hea meelega Eestis sanatooriumis ning kasutavad viljatusravikliiniku teenuseid. See on neile lihtsalt soodsam. Ilma oma arsti soovituseta nad siia siiski ei tule, mistõttu on Sõritsa sõnul suhted sealse arstidega olulised.

“Tegemist on aeglase protsessiga. Katsetame inimese raha, aja ja närvidega, kuid seda ei saa teha pelgalt tutvuse kaudu ja miljonit makstes. Meie ei saa midagi teha paremini, kui me teeme,” räägib Sõritsa inimeste illusioonidest kunstliku viljastamise vallas.

“Olen oma elus palju pisaraid nägema pidanud. Kuid kui ravi õnnestub, kompenseerivad positiivsed emotsioonid kõik pisarad,” lausub Sõritsa naerdes. Ta peab ennast pigem praktiseerivaks arstiks kui ettevõtjaks, sest esimene on tema kirg, teine pelgalt praktiline vajadus.

RANTJEE-ELU NAUTIMA EI HAKKA

Ettevõtjana on Sõritsa samuti edukas – ta on pidevalt Äripäeva dividendimaksjate TOPis figureerinud ning kasumlikust ärist sadu tuhandeid eurosid omanikutulu saanud. Kuigi Sõritsa võiks nüüd vabalt jalad seinale visata ning ainult reisimise ja perega tegeleda, siis seda ta ometi teha ei taha.

“Minu jaoks on oluline protsess ise, elu ise. Iga päev peab olema huvitav. Ma ei tee plaane selle kohta, kuhu ma viie või kümne aasta pärast jõuan. Püüan kogu aeg areneda ja edasi minna. Sureksin ilma tööta! Rantjee-elu tundub nii igav,” lausub Sõritsa ja lisab, et tema arvates on igas professionaalses tegemises olemas nauding. Tema igatahes naudib oma tööd.

Pealegi jagub töö kõrvale Sõritsa ellu eredaid elamusid kamaluga. “Eile käisin vaatamas tütart, kes esines kontserdil flamenkotantsuga. Nautisin seda vä-